

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва та хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

та міжнародної діяльності

Наталія ВІННИКОВА

_____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

для аспірантів

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітнього рівня третього (освітньо-наукового рівня)
освітньої програми Освітні педагогічні науки

Київ – 2025

Розробники: Хоружа Людмила Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти.

Олексюк Ольга Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музикознавства та музичної освіти Факультету музичної освіти та хореографії.

Викладач: Олексюк Ольга Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музикознавства та музичної освіти Факультету музичної освіти та хореографії.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від «28» 08 2025 року № 12

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Освітні педагогічні науки»

«28» 08 2025 р.

Гарант освітньо-наукової програми _____ Людмила ХОРУЖА

Робочу програму перевірено

«01» 09 2025 р.

Завідувач аспірантури, докторантури _____ Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	<i>вибіркова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Рік навчання	3	3
Семестр	5	5
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, у тому числі:	60	60
Аудиторні	16	8
Модульний контроль	4	-
Самостійна робота	40	52
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у майбутніх здобувачів наукового ступеня доктора філософії уявлень про інноваційні стратегії музичної освіти, її зміст та структуру, складники професійної компетентності фахівця в контексті викликів ринку праці; розвиток дослідницької компетентності здобувачів третього рівня вищої освіти та професійної культури, необхідних для мистецько-освітньої роботи в інноваційному середовищі.

Завдання :

- ознайомлення з актуальними проблемами розвитку професійної освіти, визначення ролі й місця професійної освіти у мистецько-освітньому та соціокультурному розвитку суспільства;
- аналіз нормативних засад та закономірностей функціонування системи освіти, зокрема професійної;
- формування у майбутніх фахівців обізнаності у методичному апараті мистецької педагогіки та особливостей професійної діяльності науковця музичних дисциплін;
- визначення сучасних тенденцій розвитку музичної освіти як основи розвитку професійних компетентностей науковця;
- розкриття сучасних інноваційних стратегій професійної музичної освіти та їхня характеристика;
- формування у майбутніх науковців-освітян професійно-педагогічних умінь (конструктивних, організаційних, комунікативних, оцінних) у моделюванні інноваційного наукового процесу, а також в організації та проведенні наукових конференцій, диспутів, читань.
- розвиток наукового потенціалу здобувачів третього рівня вищої освіти, вмінь вести наукові дискусії в процесі обговорення актуальних проблем розвитку музичної освіти;
- набуття досвіду застосування інноваційних підходів в практичній науковій роботі
- формування у майбутніх науковців науково-світоглядної позиції та художньої картини світу в сучасних турбулентних умовах сучасного мистецького життя;
- створення особистісної траєкторії науково-фахового саморозвитку аспірантів у процесі вирішення музично-освітніх навчальних завдань та інноваційного спрямування;

У процесі опанування здобувачами третього рівня вищої освіти змісту дисципліни «Інноваційні стратегії музичної освіти» - вони набувають загальні та фахові компетентності;

У процесі опанування здобувачами змісту дисципліни «Інноваційні стратегії професійної освіти» аспіранти набувають загальні та фахові компетентності;

Програмні Компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізація власного аксіологічного

		та наукового потенціалу.
	ЗК2	Здатність до розуміння сучасної методології освіти; здатність до застосування методів наукового пізнання; проведення науково дослідної діяльності; методологічно та технологічно грамотне здійснення наукового дослідження, інтерпретація його результатів; ефективне висвітлення та поширення знань щодо наукових досліджень та інновацій, аналізу міждисциплінарних явищ та процесів.
	ЗК3	Здатність до застосування новітніх мистецьких технологій та аналізу інформації з різних джерел, користуватися вітчизняними та світовими бібліотечними фондами та архівами (як традиційними, так і електронними).
Спеціальні (фахові) компетентності	СК1	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі мистецької та мистецько-педагогічної освіти, фахової підготовки майбутніх викладачів мистецьких дисциплін на основі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань з теорії, історії, методики і практики мистецької освіти, зокрема вищої.
	СК2	Здатність оперувати науковою термінологією педагогічної науки та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність педагогічних явищ і процесів, багатогранність практичної спрямованості педагогіки; орієнтуватися у сучасній нормативно-правовій базі розвитку освіти, тенденціях освітньої політики в Україні; розглядати педагогічні явища, розвиток освіти та науки у їх історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення педагогічних проблем у зарубіжному та вітчизняному контекстах; узагальнювати та продукувати інноваційний педагогічний досвід у власному науковому дослідженні; досягати наукових результатів, які створюють нові знання, зокрема у міждисциплінарних напрямках.
	СК3	Здатність проводити моніторинг власних наукових результатів; володіти діагностичним інструментарієм оцінки результатів експериментальної роботи; будувати індивідуальну траєкторію власного розвитку та кожного суб'єкта педагогічної діяльності; оцінювати наукову і практичну цінність завдань, які вирішуються у власному педагогічному дослідженні; здійснювати проектну діяльність на засадах лідерства
	СК4	Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії, ефективної комунікації, презентації наукових доробків та ідей, володіння науковим стилем викладу матеріалу дослідження; до участі у різних видах наукового спілкування; встановлення продуктивних зв'язків з людьми щодо обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним тощо).
	СК5	Здатність до диференціації педагогічної діяльності відповідно до специфіки професійних категорій; застосування педагогічних технологій у неперервній педагогічній освіті; упровадження інноваційних процесів у професійну освіту; розробки науково-методичного супроводу професійної підготовки

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті опрацювання аспірантами змісту навчальної дисципліни «Інноваційні стратегії музичної освіти» забезпечується досягнення таких програмних результатів навчання:

Код	Значення програмного результату навчання
РН 1	Застосовувати методи наукового пізнання, проведення науково-дослідної діяльності, розробляти та впроваджувати науково-дослідницькі та інноваційні проекти, здійснювати наукове дослідження й інтерпретувати його результати, ефективного висвітлювати, поширювати знання щодо наукових досліджень.
РН 2	Критично мислити, розумітися в широкому колі філософсько-світоглядних питань, використовувати набутий особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань; аналізувати міждисциплінарні явища і процеси; реалізувати власний аксіологічний та науковий потенціал.
РН3	Розуміти та використовувати положення нормативно-правової бази сфери вищої освіти і дотримуватись норм наукової етики під час дослідницької та викладацької діяльності.
РН4	Використовувати зарубіжний досвід при реалізації завдань власного дослідження, використовувати іншомовні інформаційні ресурси, які знаходяться у відкритому доступі наукометричних баз, самостійно підготовлювати наукові публікації до зарубіжних видань та брати участь у міжнародних наукових проектах.
РН5	Реалізовувати професійну та науково-дослідну діяльність на основі знань про сучасні технології у галузі освітніх, педагогічних наук; Застосовувати методи математичної статистики для обробки і аналізу отриманих експериментальних даних та об'єктивної оцінки результатів дослідження.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви модулів і тем	Усього	Види занять та розподіл годин			
			Аудиторні: і:		Самостійна	Модульний контроль
			Лекції	Семинари		
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I.						
Сучасні інноваційні стратегії професійної музичної освіти та їхня характеристика						
1.1.	Нормативні основи розвитку вітчизняної професійної музичної освіти	7	1	1	5	
1.2.	Закони і закономірності розвитку професійної музичної освіти	7	1	1	5	
1.3.	Онтологічна сутність основних категорій наукової діяльності та освіти	7	1	1	5	
1.4.	Сутність та структура професійної освіти	7	1	1	5	
Модульний контроль						2
Разом за 1 модуль		30	4	4	20	2
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.						
Професійна та науково-дослідна діяльність на основі сучасних технології у галузі освітніх, педагогічних наук;						
2.1.	Ринок праці у мистецько-освітній галузі, його трансформації та вплив на розвиток професійної освіти.	7	1	1	5	
2.2.	Феномен інноваційності як стратегічний орієнтир розвитку професійної освіти.	7	1	1	5	
2.3.	Характеристика інноваційних стратегій розвитку професійної освіти.	7	1	1	5	
2.4.	Варіативність наукових досліджень з питань професійної освіти.	7	1	1	5	
Модульний контроль						2
Разом за 2 модуль		30	4	4	20	2
Загалом за семестр		60	8	8	40	4

Тематичний план для заочної форми навчання

№ п/п	Назви модулів і тем	Усього	Види занять та розподіл годин			
			Аудиторні :		Самостійна	Модульний контроль
			Лекції	Семінари		
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І.						
Сучасні інноваційні стратегії професійної музичної освіти та їхня характеристика						
1.1.	Нормативні основи розвитку вітчизняної професійної музичної освіти	8	1		7	
1.2.	Закони і закономірності розвитку професійної музичної освіти	8		1	7	
1.3.	Онтологічна сутність основних категорій наукової діяльності та освіти	8	1		7	
1.4.	Сутність та структура професійної освіти	6		1	5	
Модульний контроль						-
Разом за 1 модуль		30	2	2	26	-
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ ІІ.						
Професійна та науково-дослідна діяльність на основі сучасних технології у галузі освітніх, педагогічних наук;						
2.1.	Ринок праці у мистецько-освітній галузі, його трансформації та вплив на розвиток професійної освіти.	8	1		7	
2.2.	Феномен інноваційності як стратегічний орієнтир розвитку професійної освіти.	8		1	7	
2.3.	Характеристика інноваційних стратегій розвитку професійної освіти.	8	1		7	
2.4.	Варіативність наукових досліджень з питань професійної освіти.	6		1	5	
Модульний контроль						-
Разом за 2 модуль		30	2	2	26	-
Загалом за семестр		60	4	4	52	-

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №1

Тема 1.1 Нормативні основи розвитку вітчизняної професійної музичної освіти.

Орієнтири розвитку вищої освіти на період входження України до Європейського Союзу: «Стратегія розвитку вищої музичної освіти в Україні на 2022-2032 роки». Роль професійної музичної освіти у розвитку людського капіталу. Індекс людського розвитку. Проблеми національної музичної освіти.

Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійно-технічну освіту», Постанова кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні», Наказ міністерства культури «Про затвердження Переліку спеціалізацій спеціальності та напрямку підготовки «Музичне мистецтво», за якими може одночасно здійснюватися підготовка фахівців у вищих навчальних закладах сфери культури», проект закону «Про освіту дорослих» та інші.

Національна рамка кваліфікацій як системний і структурований за компетентностями, опис кваліфікаційних рівнів освіти.

Проект закону України «Про систему професійних кваліфікацій».

Національний класифікатор України «Класифікатор професій», його призначення. Фахова передвища освіта.

Стандартизація освіти: її значення для професійної підготовки фахівця.

Основні поняття теми: людський розвиток, людський та творчий капітал, нормативні основи, стратегія розвитку вищої освіти, класифікатор професій, кваліфікація, стандартизація.

Тема 1.2. Закони і закономірності розвитку музичної професійної освіти.

Вивчення законів і закономірностей - основа отримання нових знань, аналізу наукових теорій та педагогічних технологій.

Поняття закону у педагогіці. Характеристика базових законів, які впливають на розвиток теорії професійної освіти: циклічності у розвитку педагогічних теорій; природної, соціальної, культурологічної та технологічної обумовленості у розвитку педагогічних теорій; полісуб'єктності у розвитку педагогічних теорій; системної інтеграції та диференціації наукового знання у розвитку педагогічної теорії; багатомірних бінарностей у розвитку педагогічних теорій та інше. Професійна освіта як міждисциплінарна проблема.

Технологізація педагогічних теорій. Теорія компетентнісного підходу як теоретична і практична основа реалізації завдань професійної освіти.

Основні поняття теми: педагогічний закон; педагогічна закономірність; циклічність, полісуб'єктність, бінарність у розвитку педагогічних теорій, міждисциплінарність.

Тема 1.3. Онтологічна сутність основних категорій наукової діяльності та професійної освіти.

Історія виникнення інституту професій. Професійні функції фахівця. Характеристика і аналіз різних підходів до визначення вченими понять: «професія», «професіонал», «компетентність», «професійна діяльність», «готовність до професійної діяльності», «кар'єра» та інші. Національний освітньо-науковий глосарій прийнятий в Україні.

Зв'язок теорії і методики професійної освіти з іншими науками. Характеристика основних факторів, які впливають на професійний розвиток: вікові зміни; система безперервної освіти; провідна професійно орієнтована діяльність. Основні завдання професійної освіти як наукової галузі. Теорії та концепції професійної освіти, методологічні підходи у її дослідженні.

Основні поняття теми: «професія», «професіонал», «компетентність», «професійна наукова діяльність», «готовність до професійної діяльності», «кар'єра», методологічні підходи.

Тема 1.4. Сутність та структура професійної музичної освіти.

Формування трудового потенціалу держави у системі професійної освіти, Тенденції суспільного розвитку і вимоги до підготовки спеціалістів у вищій професійній школі. Зміст професійної музичної освіти в контексті сучасних викликів ринку праці. Модель фахівця. Готовність до професійної освіти у музичній галузі. Структурні компоненти професійної освіти. Рівні професійної форми, методи, стандарти, якість професійної музичної освіти.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №2

Тема 2.1 Ринок праці, його трансформації та вплив на розвиток професійної освіти.

Поняття «ринок праці» та особливості його формування. Взаємний вплив та перетин інтересів освіти та ринку праці. Фактори, які формують ландшафт ринку праці: демографія, освіта, урядова політика, глобальні економічні тенденції тощо. Система моніторингу попиту і пропозицій на ринку дипломованих фахівців за основними напрямками підготовки: тенденції та нові виклики. Вплив повномасштабної війни в Україні на ринок праці. Безробіття.

Основні поняття теми: ринок праці, моніторинг попиту, освіта, демографія, безробіття.

Тема 2.2 Феномен інноваційності як стратегічний орієнтир розвитку професійної освіти.

Сутність інновацій у професійній діяльності. Інноваційність в освіті як феномен сталого розвитку. Інноваційні підходи до зміни освітніх програм підготовки фахівців: особливості та тенденції. Взаємодія освіти та бізнесу. Проектна діяльність та її етапи. Моделювання. Центри компетентностей. Наука і професійна освіта. STARTUPи та їхня підготовка.

Основні поняття теми: інновація, інноваційність, сталий розвиток, проект, моделювання, комерціалізація освіти, наукові дослідження.

Тема 2.3 Характеристика інноваційних стратегій розвитку професійної освіти.

Основні положення «Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року»(2019р.). Закон України « Про інноваційну діяльність»(2013). Зарубіжний досвід розвитку професійної освіти: інноваційні практики. Типи інноваційних стратегій. Характеристика інноваційних стратегій професійної освіти: розвиток інноваційного потенціалу, методичного супроводу професійної підготовки (форми і методи професійної освіти, квазі-професійні завдання, нові освітні та інформаційні технології у підготовці майбутніх фахівців тощо).

Основні поняття теми: інноваційні стратегії, зарубіжний досвід, іноваційний потенціал, методичний супровід, форми, освітньо-інформаційні технології, квазі- професійні завдання.

Тема 2.4 Варіативність наукових досліджень з питань професійної освіти.

Актуальні пріоритети наукових досліджень з професійної освіти. Аналіз видів та ознак сучасних наукових досліджень з проблем професійної освіти. Варіативність тематики теоретичних і прикладних наукових досліджень з професійної освіти, наукова і практична цінність дослідження.

Основні поняття теми: варіативність, види теоретичних та прикладних досліджень, напрями досліджень, наукова і практична цінність дослідження.

6. Контроль навчальних досягнень

Загальна кількість балів визначається шляхом накопичення балів, отриманих за виконання аспірантом різних видів роботи, які оцінюються з розрахунку, що 100 балів є максимальною кількістю.

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти (денна форма навчання)

Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекційних занять	1	4	4	4	4
Відвідування семінарських занять	1	4	4	4	4
Робота на семінарських заняттях	10	4	40	4	40
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20
Разом			118		118
Максимальна кількість балів: 118+118=236					
Коефіцієнт: 236 : 100 = 2,36					

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти (заочна форма навчання)

Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекційних занять	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарських заняттях	10	2	20	2	20
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20
Разом			44		44
Максимальна кількість балів: 44+44=88					
Коефіцієнт: 88 : 100 = 0,88					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість	
			Годин	балів
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.				
Сучасні інноваційні стратегії професійної музичної освіти та їхня характеристика				
1.1.	Нормативні основи розвитку вітчизняної професійної музичної освіти.	Визначить сутність феномену міждисциплінарності професійної освіти., проаналізувавши і вказавши відповідні наукові джерела.	5	5
1.2.	Закони і закономірності розвитку професійної музичної освіти	Проаналізуйте закони України «Про вищу освіту» та «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту» щодо положень, які стосуються професійної освіти та підвищення її якості.	5	5
1.3.	Онтологічна сутність основних категорій наукової діяльності та освіти	Виберіть з «Національного освітньо-наукового глосарію»(2018 р.) 5 термінів, які стосуються проблеми професійної освіти.	5	5
1.4.	Сутність та структура професійної освіти	Проаналізуйте різні наукові підходи вчених (2-3) до розробки моделі сучасного фахівця. Складіть таблицю.	5	5
	Загалом за 1 модуль		20	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ.				
Професійна та науково-дослідна діяльність на основі сучасних технології у галузі освітніх, педагогічних наук;				
2.1.	Ринок праці у мистецько-освітній галузі, його трансформації та вплив на розвиток професійної освіти.	Наведіть статистичні дані, с посиланням на джерело, щодо впливу повномасштабної війни в Україні на ринок праці.	5	5
2.2.	Феномен інноваційності як стратегічний орієнтир розвитку професійної освіти.	Розкрийте шляхи співпраці освіти і бізнесу щодо підвищення якості професійної освіти	5	5
2.3.	Характеристика інноваційних стратегій розвитку професійної освіти.	Розробіть квазі-професійне завдання для здобувачів освіти відповідно до предмету Вашого дослідження.	5	5
2.4.	Варіативність наукових досліджень з питань професійної освіти.	Наведіть приклади 5 наукових досліджень з професійної освіти, які за своїм змістом суголосні темі Вашого дослідження	5	5
Загалом за модуль 2			20	20
Загалом за семестр			40	40

Кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдань;
- якість виконання завдань.

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи.

Кількість балів	Характеристика
20-25	Модульна контрольна робота характеризується відсутністю помилок, що засвідчує про сформовані вміння та міцні знання матеріалу, які складають зміст модуля.
15-19	у модульній контрольній роботі наявні незначні помилки
10-15	у модульній контрольній роботі наявні суттєві помилки, частину з яких аспірант спроможний усунути у разі незначної допомоги викладача
0-8	у роботі наявні суттєві помилки; аспірант потребує постійного роз'яснення викладача, щоб усунути виявленні помилки

6.4.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестрове оцінювання здійснюється у формі заліку.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
Ex	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
E	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисциплін

8. Рекомендовані джерела

1. Ващенко А.П. Перспективи розвитку професійної освіти в Україні. Збірник наукових статей. К., 2017. Вип. 5. С. 273-282.
2. Дубасенюк О. Упровадження освітніх інновацій в системі вищої освіти. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. 444 с.
3. Лозовецька В. Концептуальні засади професійного саморозвитку сучасної особистості http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvipto_2011_1_7
4. Національний освітньо-науковий глосарій. К.: ТОВ «КОІВІ ПРІНТ», 2018. 524 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/715512/1/Glosariy_Full_Fin.pdf
5. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Пуховська Л.П. Європейські стратегії, підходи і моделі розвитку освіти. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. Вип. 2 (20), 2021. С.51-62.
7. Стинська В. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: навчально- методичний посібник. Івано-Франківськ, 2021. 137 с.
8. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>
9. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні : навч. посіб. для магістрантів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» / [авт.-укл.: Т.О.Дороніна]. Кривий Ріг :КДПУ, 2018. 250 с.
10. Теорія і практика вищої професійної освіти: навч. посібник / Укл.: М. О. Давидюк. Вінниця, 2015. 94 с.
11. Хомишин І.Ю. Освіта і ринок праці: взаємний вплив та перетин інтересів. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2017. КирзУ/сиП^^
12. Хоружа Л.Л. Соціально-психологічні аспекти переходу педагогічного знання в інновацію. Освітологічний дискурс, 2021.С. 103-117.
13. Якість вищої освіти: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк (та ін.); НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 176 с.

Допоміжні:

1. Зінченко А. Г., Саприкіна М. А. Навички для України 2030: Погляд бізнесу. Київ: Видавництво «ЮСТОН», 2016. 36 с.
2. Курбатов С. В. Освітні інновації: контури майбутнього: [монографія] / С.В.Курбатов // Феномен інновацій : освіта, суспільство, культура; [за ред. В. Г. Кременя]. - К. : Педагогічна думка. - 2008. - 472 с.

3. Ничкало Н. Інновації у розвитку професійної освіти в умовах ринку праці: досвід, суперечності, перспективи.
<http://dlibra.bg.ajd.czest.pl:8080/dlibra/docmetadata?id=7439&from=publication>
4. Стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». ОКС (дата звернення: 28.03.2021). <https://www.kmu.gov.ua/news/zatverdzheno-standart-na-grupu-profesij-vikladachi-zakladiv-vishchoyi-osviti>
5. Пуховська Л., Лсу-Северинко С. Міжнародні і вітчизняні тренди розвитку центрів професійної досконалості / Професійна освіта. № 4. 2020. С. 48-54.